

Cymindis vaporariorum (LINNAEUS, 1758)

– Nadleśnictwo Włoszakowice, Leśnictwo Stare Drzewce (WT83), oddz. 225a, 8 IX 2003 – 1 ex., leg. I. KORCZYŃSKI, det. P. SIENKIEWICZ.

Gatunek euro-syberyjski, zasiedla tereny otwarte oraz widne lasy sosnowe. Choć jest to najczęstszy z omawianych gatunków, ostatecznie informacje z literatury o jego występowaniu na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej pochodzą z 1963 roku (BURAKOWSKI i in. 1974: *ibid.*).

Badania przeprowadzono w ramach Grantu KBN nr 0488/P06/2000/23.

Ignacy KORCZYŃSKI, Kat. Entomol. Leśnej AR, Poznań

Paweł SIENKIEWICZ, Kat. Entomol. AR, Poznań

437. Nowe stanowiska *Cicindela arenaria viennensis* SCHRANK, 1871 (*Coleoptera: Carabidae*) na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej i Wyżynie Małopolskiej

New records of *Cicindela arenaria viennensis* SCHRANK, 1871 (*Coleoptera: Carabidae*) in the Wielkopolska-Kujawy Lowlands and Małopolska Uplands

KEY WORDS: *Coleoptera, Carabidae, Cicindela arenaria viennensis*, new records, Wielkopolska-Kujawy Lowlands, Małopolska Uplands, Central Poland.

Cicindela arenaria viennensis SCHRANK jest gatunkiem rozsiedlonym od Francji poprzez Europę Środkową po Syberię Zachodnią. W Polsce jest rzadko i pojedynczo spotykany – wykazywany z nielicznych stanowisk w poszczególnych krainach. Był podawany m.in. z Guberni Radomskiej na Wyżynie Małopolskiej oraz kilku stanowisk na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (BURAKOWSKI i in. 1973: Kat. Fauny Pol., Warszawa, XXIII, 2: 1-232). W ostatnich latach stwierdzono występowanie tego gatunku na nowych stanowiskach wspomnianych krain. Informacje te są warte odnotowania, ponieważ brakuje w literaturze potwierdzeń występowania *C. a. viennensis* w Polsce, a cytowane dane pochodzą często sprzed ponad 60 lat. Poniżej wymieniono nowe stanowiska:

- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Sieniawa (UTM: WU20), 20 VI 2005 – 4 exx., 10 VII 2005 – 25 exx, nieczynne wyrobisko węgla brunatnego, leg. M. BUNALSKI et A. ŁĘSZCZAK, det. P. SIENKIEWICZ;
- Wyżyna Małopolska: Radom - Wincentów (EC10), 17 VI 2003 – 2 exx., piaskownia, leg. M. MIŁKOWSKI (MM), 3 VII 2003 – 1 ex., piaskownia, leg. MM et T. ODER, 1 VIII 2004, 24 VI 2005, 23 VII 2005 – kilkadziesiąt osobników, na składowisku odpadów paleniskowych węgla, leg. MM.

Ten najmniejszy, rodzimy gatunek trzyszczu występuje na silnie nasłonecznionych glebach, które charakteryzuje podsiąkająca woda gruntowa. Pierwsze chrząszcze w okolicach Radomia zaobserwowano na brzegu wypełnionej wodą piaskowni. Następne osobniki stwierdzono na pobliskim składowisku odpadów paleniskowych węgla kamiennego, użytkowanym przez Elektrociepłownię „Radom”. Powierzchnię składowiska pokrywa szary, w stanie suchym mocno pyłący substrat przypominający cement. Chrząszcze przebywały w eksploatowanej części składowiska, w rejonie gdzie zrzucana jest woda z popiołem (pulpa). Obrzeża eksploatowanej części porośnięte są z rzadka roślinnością trawiastą. Gatunkiem to-

warzyszącym o znacznie mniejszej liczebności był pokrewny trzyszcz *Cicindela hybrida* L. Stanowisko na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej charakteryzuje się podobnymi stosunkami wodnymi; gatunkiem licznie towarzyszącym był tu *Omophron limbatum* (FABR.).

Z uwagi na specyficzne wymagania siedliskowe *C. a. vienensis* warto się zastanowić nad ochroną rezerwatową kilku typowych miejsc występowania tego chrząszcza.

Marek MIŁKOWSKI, Radom

Paweł SIENKIEWICZ, Kat. Entomol. AR, Poznań

438. Nowe stanowiska chrząszczy z rodzaju *Myrmexixenus* CHEVROLAT (*Coleoptera: Tenebrionidae*) w Polsce

New records of the beetles from the genus *Myrmexixenus* CHEVROLAT (*Coleoptera: Tenebrionidae*) in Poland

KEY WORDS: *Coleoptera, Tenebrionidae, Myrmexixenus*, new records, Poland.

Rodzaj *Myrmexixenus* CHEVROLAT przez wiele lat był traktowany jako należący do rodziny *Colydiidae* (np. CROWSON 1955: Ent. Monthly Magazine, **103**: 209-214) lub *Mycetophagidae* (np. LECONTE, HORN 1883: Smithsonian Misc. Coll., 507: 1-567; ARNETT 1960: The Beetles of the United States. Catholic Univ. Press, Washington). Rodzaj ten posiadał w *Colydiidae* dyskusyjną pozycję i umieszczano go w odrębnym pleminiu czy nawet podrodzinie obejmującej tylko *Myrmexixenus*. KLAUSNITZER (1975: Beitr. Ent., **25**: 209-211) podał opis larwy, jednak DOYEN i LAWRENCE (1979: Syst. Ent., **4**: 333-377) podważyli identyfikację okazu i przypuszczają, że w rzeczywistości opis ten przedstawiał postać przedimaginalną *Monotoma* sp. (*Monotomidae*). Właśnie DOYEN i LAWRENCE wykazali, że *Myrmexixenus* powinien być traktowany jako należący do *Tenebrionidae* i w wyżej cytowanej pracy umieszczają ten rodzaj w pleminiu *Myrmexixenini* w czarnuchowatych, jednak podkreślając, że powiązania z innymi plemionami są niemożliwe do określenia. Stąd plemię to nie zostało przez nich przyporządkowane do żadnej podrodziny. Pozycja *Myrmexixenini* w podrodzinie *Diaperinae* została ugruntowana dopiero w roku 1989 (DOYEN i in. 1989: Invert. Taxonomy, **3**: 229-260) i odtąd nie była dyskutowana.

Obydwa gatunki rodzaju występujące w Polsce są stosunkowo rzadko poławiane, choć w przypadku *M. subterraneus* zapewne wyłącznie z powodu specyficznego środowiska, w którym żyje (kopce mrówek). *M. vaporariorum* jest natomiast chrząszczem rzeczywiście bardzo rzadkim, spotykanym w ogrodach, szklarniach i przyzmacach kompostowych. Poniżej podajemy nowe stanowiska tych interesujących przedstawicieli *Tenebrionidae*. Materiał dowodowy znajduje się w naszych zbiorach.

Myrmexixenus subterraneus CHEVROLAT, 1835

- Pojezierze Pomorskie: Góra Dąbrowa ad Skrzatusz (UTM: XU09), 18 III 2000 – 2 exx., w mrowiskach *Formica pratensis* RETZIUS, na szczycie wzniesienia, leg. R. RUTA; NW ad Piła (XU19), obręb Zdrojowa Góra, oddz. 198/167, 30 X 1999 – 6 exx., wysiane z mrowiska *Formica* sp. w lesie dębowo-sosnowym, leg. R. RUTA.